

УДК 81'233-053.4

Магдалина Ліла

ORCID iD: orcid.org/0000-0002-4321-0679

кандидат психологічних наук, доцент,

доцент кафедри іноземної філології, перекладу

та методики навчання

ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний

педагогічний університет імені Григорія Сковороди»,

вул. Сухомлинського, 30, 08401, м. Переяслав-Хмельницький,

Україна,

magdalyla@ukr.net

МОВНИЙ ОБРАЗ ЯК КОМПОНЕНТ МОВНОЇ КАРТИНИ СВІТУ

У статті розглядається зміст та обсяг поняття «мовний образ» у взаємозв'язку із суміжним поняттям «мовна картина світу», проблема мовної картини світу як частини концептуального світу та мовний образ як компонент мовної картини світу, Картина світу постає як сукупність уявлень про світ, глобальний образ світобачення та світовідчуття кожної окремої людини й етносу загалом, як результат сприйняття та пізнання світу за допомогою мислення, відображеного в мові; аналізуються погляди науковців стосовно проблеми мовної картини світу як суб'єктивного образу об'єктивної реальності.

Ключові слова: мовний образ, компонент, концепт, мовна картина світу.

В статье рассматривается содержание и объем понятия «языковой образ» во взаимосвязи с смежным понятием «языковая картина мира», проблема языковой картины мира как части концептуального мира и языковой образ как компонент языковой картины мира; картина мира предстает как совокупность представлений о мире, глобальный образ мировоззрения и мироощущения каждого отдельного человека и этноса в целом, как результат восприятия и познания мира с помощью мышления, отраженного в языке; анализируются взгляды ученых по проблеме языковой картины мира как субъективного образа объективной реальности.

Ключевые слова: языковой образ, компонент, концепт, языковая картина мира.

The article clarifies the content and scope of the notion «language image» in connection with the adjacent notion of «language picture of the world»; the problem of the language picture of the world as a part of the conceptual world and the language image as a component of the language picture of the world is considered. The picture of the world appears as a set of

representations of the world, the global image of the worldview and feeling of the world of each individual and ethnos as a whole, as a result of the perception and knowledge of the world through the reflection in language; the views of scientists concerning the problem of the language picture of the world as a subjective image of the objective reality are analyzed. The study of the language picture of the world leads to a better understanding of the specifics of any language, an understanding of the system of representations of a separate nation, its identity and mentality. At all stages of the historical development of language and nation, the language picture of the world, which reflects in verbal forms the reality perceived by consciousness, acquires new modifications, the study of which will help to look more clearly and deeply at the causes and peculiarities of the evolution of individual society, since each national language is a universal system of truths, knowledge, etc., due to the peculiar psychology of the people. Language as the main component of the culture of the nation is a vivid expression of the mental and psychological resources of consciousness, knowledge, activity, experience and processes of knowledge of the world, verbalizing in words. Language expresses its most important concepts, but some of the information is presented in the psyche in a fundamentally different way, that is, mental representations of another type - images, pictures, schemes. Researchers consider the image as a universal human ability to construct new holistic images of reality by refining the content of practical, sensory, intellectual and emotional and semantic experiences. The image of the world as a global image is constantly formed in the process of contacting man with the environment and other members of society and is objectified in the language, and therefore the linguistic aspect plays a decisive role in representing the conceptual picture of the world.

Key words: language image, component, concept, language picture of the world.

Актуальність дослідження та постановка проблеми. Мова як основна складова культури нації є яскравим вираженням ментальних і психологічних ресурсів свідомості, знань, діяльності, досвіду і процесів пізнання світу, вербалізуючись у словах. «В мові виражені найважливіші її концепти, але частина інформації представлена у психіці принципово іншим способом, тобто ментальними репрезентаціями іншого типу – образами, картинками, схемами» (Кубрякова Е., 2004). Дослідники розглядають образ як універсальну людську здатність до побудови нових цілісних образів дійсності шляхом переробки змісту практичного, чуттєвого, інтелектуального та емоційно-сміслового досвіду. Картина світу як глобальний образ постійно формується в процесі контактування людини з навколишнім середовищем та іншими членами соціуму й об'єктивується у мові, а отже мовний аспект відіграє вирішальну роль при репрезентації концептуальної картини світу.

Надзвичайно популярним і перспективним до вивчення мови на сучасному етапі розвитку лінгвістики стає когнітивний підхід, оскільки вченим-лінгвістам стало зрозуміло, що мова людини є значно більша і глибша, ніж її орфоепічна, лексико-семантична, синтаксична системи, а отже повноцінне вивчення мови неможливе без його застосування.

Мета статті – розглянути особливості формування мовної картини світу та виділити мовний образ як основний її компонент.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Поняття «образ», «образність» належать до надзвичайно широких, багатоаспектних і багатопланових. Під образністю слова дослідники розуміють його здатність викликати у свідомості людини уявний образ об'єкта або ситуації (Стернін І., 2008; Фоміна І., 2014 та ін.)

Аналітичний огляд наукових літературних джерел дає підстави стверджувати, що образ є суб'єктивним феноменом, який виникає в результаті предметно-практичної, сенсорно-перцептивної, мислительної діяльності, що становить цілісне інтегральне відображення дійсності, в якому водночас представлені основні перцептивні категорії (простір, рух, колір, форма, тощо); це чуттєва форма психічного явища, яка містить в ідеальному плані просторову організацію та часову динаміку; це суб'єктивна картина світу чи його фрагментів, що включає самого суб'єкта, інших людей, просторове оточення і часову послідовність подій.

Проблеми мовної картини світу як сукупності уявлень про світ, що історично склалися у свідомості мовного колективу, цілісний образ світу, у формуванні якого беруть участь всі сторони психічної діяльності людини, концептуалізація світу, вміщена у мові тощо відображені в працях багатьох учених (Апресян Ю., 2017; Ашиток Н., 2005; Голубовська І., 2010; Жайворонок В., 2002; Живіцька І., 2013; Заремська І., 2011; Кубрякова Є., 1988; Лисиченко Л., 2012; Стернін І., 2007; Хорошун О., 2011; Щепанська Х., 2012 та ін.) .

Виклад основного матеріалу. Поняття «картина світу» належить до фундаментальних наукових понять, яке відображає уявлення про цей світ як сукупність образів, що сформувалися в результаті взаємодії людини з навколишнім середовищем і є основними в даній культурі. Оскільки кожна мова має свій власний спосіб сприйняття, концептуалізація дійсності є національно специфічною, так як носії різних мов сприймають світ по-різному, через призму рідної мови. Мовна картина світу існує у вигляді значень мовних знаків, які утворюють сукупний семантичний простір мови. Це «спосіб відбиття реальності у свідомості людини, що полягає у сприйнятті цієї реальності крізь призму мовних та культурно-національних особливостей, притаманних певному мовному колективу; інтерпретація навколишнього світу за національними концептуально-структурними канонами» (Штерн І., 1998).

Концепт, який вербалізується через посередництво внутрішнього лексикону є основним елементом картини світу. Сучасні лінгвісти

тяжіють до розгляду людини в мові та мови для людини, а не мови для самої себе. Відтак, кожна мовна одиниця зорієнтована на концептуальний простір довкілля, стаючи мовленнєвим виявом того чи іншого його фрагмента (Жайворонок В., 2002, с.53). Когнітивний напрям дослідження мови дає змогу заглянути в семантичні глибини мови і побачити в них людське відображення.

У кожного народу мовна картина світу формується на власних засадах. В сучасній лінгвістиці питання сутності мовної картини світу розв'язується по-різному: від максимального зближення мовної картини світу і концептуальної картини світу до визнання різного ступеня своєрідності відображення світу в кожній мові, яка малює свою картину і за допомогою якої носії мови сприймають, класифікують та інтерпретують світ. Реконструкція мовної картини світу допомагає краще пізнати власне специфіку будь-якої мови, розуміти систему уявлень окремого народу, його самобутності та ментальності. На всіх етапах історичного розвитку як мови, так і самого народу мовна картина світу набуває нових видозмін, дослідження яких допоможе глибше поглянути на причини та особливості еволюції окремого соціуму.

Звичайно, як цілісний образ світу вона постає лише завдяки тісним взаємозв'язкам між елементами, які її утворюють. Поняття мовного образу застосовується певною мірою як синонім до мовної картини, однак мовна картина світу на відміну від концептуальної пов'язана з мовою, тобто думка отримує форму за допомогою знака, має вербальне оформлення і поповнює концептуальну картину світу, будучи її частиною. Вона здатна до часткових змін, доповнень у зв'язку з вторгненнями в природну мову неологізмів, постійно пов'язана з лексиконом людини, проектується не тільки на пізнане, але і на те, що пізнається і відображає ментальні особливості світосприйняття носія мови (Кварацхелія Ш., 2007 с.13).

Досліджуючи мовну картину світу, вчені характеризують її як неминучий для мисленнєво-мовної діяльності продукт «свідомості, який виникає в результаті взаємодії мислення, дійсності і мови як засобу вираження думок про світ в актах комунікації» (Фоміна І., 2014) як «сукупність знань про світ, відображених у лексиці, фразеології та граматиці, що формує тип відношення людини до світу, задає норми поведінки людини в світі, визначає її ставлення до світу» (Маслова В., 2001) як «суб'єктивний образ об'єктивної реальності, оскільки кожна людина по-своєму і неповторно відтворює світ» (Живіцька І., 2010), як «виражене засобами певної мови світовідчуття та світорозуміння етносу, вербалізовану інтерпретацію мовним соціумом навколишнього світу і себе в цьому світі» (Гальперин І., 1981). Іншими словами, «мовна картина світу – це комплекс мовних засобів, у яких відображені особливості етнічного сприйняття світу», «це сукупність уявлень народу про дійсність, зафіксованих в одинцях мови на певному етапі розвитку

народу» (Попова З., 2002). Звідси, поняття «мовна картина світу» пов'язане з поняттями народ, етнос, нація і розумінням національного характеру.

Основним структурним елементом мовної картини світу, як зазначає З.Попова є концепт, водночас вказуючи на особливу роль образного складника у його творенні. Образний компонент, як зауважує дослідниця, «...складається з двох елементів – перцептивного образу і когнітивного (метафоричного) образу, які однаково відображають образні характеристики предмета чи явища, які концептуалізуються» (Попова З., 2002). С.Аскольдов вважає, що «концепти – це ембріони мисленнєвих операцій, коли вимовлене ким-небудь слово розуміється у власному значенні, то це означає, що той, хто розуміє, здійснює деякий миттєвий акт, який служить зародком цілої системи мисленнєвих операцій» (Аскольдов С., 1997).

Образи у структурі концепту виокремлює й В.Карасик (Карасик В., 2001). Однак між поняттями «образ», «чуттєвий образ» та «мовний образ» існують істотні відмінності, хоча б у тому, що «образ» – міждисциплінарне поняття, «чуттєвий образ» – поняття, яке входить в термінологічний апарат щонайменше трьох наук – психології, літературознавства і мовознавства, а мовний образ – суто лінгвістичне поняття.

Образ у структурі концепту може являти собою деякий образ-прототип, тобто, найбільш чіткі, виразні, конкретні образи, здатні представляти клас концептів у цілому (Стернін І., 2008, с.188). Стосовно структури концепту думки вчених різняться, але більшість з них виділяють у складі концепту образ, певне інформаційне-понятійне ядро й деякі додаткові ознаки (ціннісний, прагматичний або інтерпретаційний компоненти).

Зазвичай у лінгвістиці мовний образ розглядають у взаємозв'язку з процесами мислення та пізнання. При розкритті істотних зв'язків і закономірностей відбувається перехід від чуттєвого сприймання до абстрактного мислення, що і є основним законом формування поняття, яке уособлює собою згусток основних істотних властивостей явища або предмета: «в понятті переборюються обмеженість явищ і розкриваються його істотні сторони у їх взаємозв'язку» (Рубінштейн С., 2000, с.329).

Словесний образ специфічний. Переломлення одного елемента в іншому, їх смислове взаємопроникнення, що виключає зображувальну чіткість і розчленованість відрізняє словесний образ від живописного. З іншого боку, будучи умовним, словесний образ не може перетворюватися в знак, навпаки, він знімає знаковість самого слова. Між звучанням і лексичним значенням слова існує довільний, немотивований зв'язок; між лексичним значенням слова та його смыслом – зв'язок органічний, образний, оснований на причетності, внутрішній спорідненості (Фоміна І., 2014, с.73).

Словесний образ тісно пов'язаний із асоціативним мисленням, значним розширенням семантичних зв'язків слова, поєднанням первинного поняттєвого змісту з вторинним експресивним. Для усвідомлення суті нового слова виникає проблема збагачення уяви конкретним змістом, формуються асоціації. Спираючись на загальні ознаки, встановлюється зв'язок між раніше сформованими уявленнями про предмет чи явище. Встановлення такого зв'язку являється формуванням нової асоціації. Формування цієї асоціації пов'язане з виділенням змісту шляхом аналізу і порівняння із раніше відомого, усвідомленого. Внутрішні зв'язки і відношення між предметами і явищами встановлюються за допомогою мислення. При розкритті зв'язків і закономірностей здійснюється перехід від чуттєвого сприйняття до абстрактного мислення, що і є основним законом формування поняття, яке несе в собі основні особливості явища або предмета. Для закріплення цієї сформованої асоціації увага спрямовується на перенесення значення слова у ситуації його вживаності. Так проходить процес формування нової асоціації, яка є наступним кроком на шляху збагачення конкретним змістом першого уявлення про дане слово. Словесні образи підсилюються, увиразнюються за рахунок емоційно-експресивних відтінків.

Вихідним матеріалом мислительної діяльності служить збереження пам'яттю образів явищ і предметів, які називаються уявленнями. За своєю наглядністю і конкретністю образи уявлень схожі на образи сприйняття. У нашій свідомості живуть не лише образи предметів і явищ, які ми сприймали чи сприймаємо у дійсності. За результатами дослідження вітчизняних вчених сприймання є умовно-рефлекторною діяльністю, в якій діючий подразник викликає як реакцію назву цього подразника, останній, в свою чергу, приводить до пожвавлення слідів минулого досвіду в порядку слідових явищ. Отже, нові думки і образи виникають на основі того, що вже було у свідомості, завдяки розумовим операціям. Підсвідоме враження від сприйнятої інформації також входить до контексту людської свідомості.

Інформація, яка передається мовою, має дві сторони: чуттєво-інтуїтивну та дискурсивно-логічну, які можна визначити, проаналізувавши функціональне значення та співвідношення властивостей семантичних одиниць, що зведені у висловлюванні чи тексті. Перетворення почуттів на думку – етап дискурсивно-логічної обробки почуттєвого матеріалу мисленням: «чим точніше відображає думка предметність почуттів, тим вірніше окреслені межі предмета...» (Клименко В., 2005, с.135).

Словесному образу притаманна двоплановість (співіснування прямого значення та нових семантичних елементів), що надає можливість меншою кількістю одиниць здійснювати передачу багатомірних виявів дійсності.

Особливо значущим для розуміння образної сутності слова є вчення О.Потебні про «внутрішню форму». Якщо значення слова – це те, що відображається ним, то внутрішня форма – це те, як відображається та уявляється в слові той чи інший предмет дійсності. Внутрішня форма тлумачиться також як первісне денотативне значення, завдяки якому виникає семантична двоплановість (образність) одиниці з внутрішньою формою, з одного боку та актуальним значенням – з іншого. Почуття, які виникають при сприйнятті слова залежать від попереднього досвіду, співвідношення з іншими предметами, явищами, словами та ситуаціями. Вчений виділив ознаки слова як носія почуття та думки: слово завжди є носієм смислу, незалежно від контексту; смисл слова складається з: попереднього досвіду, даної ситуації, відношення з іншими словами, предметами, явищами; слово виражає образ і думку (Потебня О., 1976).

Мовні образи є основними компонентами картини світу. Це – «вербальні відповідники ментальних образів певних предметів, абстракцій чи явищ, що формуються на основі національних концептуально-структурних канонів особливостей відповідної мовної системи» (Щепанська Х., 2012, с. 68). Мовний образ вважається вербалізованою частиною концепту, що репрезентує його найбільш значимі характеристики (Кварацхелія Ш., 2007). Таке означення мовного образу, як зауважують дослідники, дещо звужує дефініційні межі цього поняття, адже робить його лише структурною частиною концепту. Проте, таке трактування мовного образу не є випадковим, адже З.Попова та Й.Стернін, також виділяють у структурі концепту чуттєвий образ, інформаційний зміст та інтерпретаційне поле (Попова З., Стернін І., 1999).

Звідси, мовний образ є способом вербалізації концептуальної картини світу в свідомості мовця і виступає відображенням концепту в мовній системі або в індивідуальному авторському мовленні. Крім того, він, формуючись на основі особливостей національної мови та культури, стає першочерговим компонентом національно-мовної картини світу.

Мовний образ характеризується як складова мовної картини світу, яка визначається як спосіб відбиття реальності в свідомості людини, що полягає у сприйнятті цієї реальності крізь призму мовних та культурно-національних особливостей, притаманних певному мовному колективу, інтерпретація навколишнього світу за національними концептуально-структурними канонами (Аткінсон Р., 1980, с.430). Отже, мовний образ можна означити як вербальний відповідник ментального образу певного предмета, абстракції чи явища у свідомості народу, що формується на основі національних концептуально-структурних канонів та лексико-семантичних особливостей відповідної мовної системи.

Кожний ментальний простір задає свій смисловий контекст, тому що одного ізольованого слова в дійсності не існує, адже контекст не мотивує структурне значення мовних одиниць, а актуалізує значення,

необхідне для включення одиниці в акт комунікації, для вираження і передачі позамовної інформації. Нові контексти зумовлюють переосмислення словообразів, підкреслюють їх емоційне забарвлення, посилюють виразність, надають нових семантичних відтінків.

І.Гальперін зазначає, що розуміння образності як відносин між двома типами лексичного значення слова відбито у визначенні лінгвістичного образу як результату взаємодії словникового та контекстуального значень (Гальперін І., 1981). Саме в контексті найбільш точно і конкретно виявляються смисл і значення окремого слова, яке входить в нього. До основного семантичного значення, яке має слово саме по собі, контекст може надати додаткового значення, більш того, він може суттєво змінити його. Тому в різних контекстах слова можуть набувати різних значень.

Погляди учених стосовно виділення образного компонента у значенні слова різняться. Зокрема В.Панфілов зазначає, що у зв'язку з тим або іншим словом у людини може виникнути чуттєвий образ предмета, але це завжди буде образ одиничного, індивідуального предмета і в кожного слухача виникає образ різних предметів при промовлянні одного і того ж слова. Таким чином, чуттєво-наглядний образ уявлення на відміну від поняття не може передаватися безпосередньо за допомогою мови слів, а отже чуттєво-наглядні образи не пов'язані безпосередньо з мовою як засобом спілкування. Звідси, зауважує В.Панфілов, за допомогою мови не можуть безпосередньо виражатися чуттєво-наглядні образи (Панфілов В., 1997)

Цю думку заперечує І.Стернін, вказуючи на те, що уявлення будь-якої людини про конкретний предмет, який називає слово нам дійсно невідомі, вони індивідуальні, проте в індивідуальному уявленні будь-кого є частина, загальна для всіх мовців і ця частина надіндивідуальна. Саме вона може передаватися словом. Уявлення є єдністю загального і індивідуального, загального і одиничного. Елемент загального, абстрактного в уявленні і являється тим чуттєвим змістом, який передається знаком від одного індивіда до іншого (Стернін І., 2008, с. 13–14).

Вивчення мовної картини світу веде до кращого пізнання специфіки будь-якої мови, розуміння системи уявлень окремого народу, його самобутності й ментальності. Концептуальна й мовна картини світу різняться засобами створення: перша використовує поняття й уявлення, а друга – мовні одиниці. Суттєвим у мовній картині світу є знання, закріплене за словами, словосполученнями, реченнями, текстами конкретних мов. Мова формує предметні уявлення про довкілля, допомагає людині об'єктивувати предметний світ, а мовна картина світу являється способом відбиття реальності в свідомості людини, а також сприйняттям реальності крізь призму мовних та культурно-національних особливостей.

Висновки та перспективи дослідження. Отже, слово як одиниця мови вірогідно і повинно володіти супротивними якостями: стійкістю, визначеністю семантики (це дозволяє ідентифікувати предмет, що позначається у різноманітності актів слововживання) і в той же час пластичністю невизначеністю, щоб задовольнити особливості індивідуального вживання в різних умовах мовлення. Джерелом формування образу в структурі значення слова є предметний світ, точніше відношення носія мови до оточуючої його дійсності. Реальність в образному компоненті значення постає як у формі суб'єктивних індивідуалізованих образів, які фіксують безпосередній перцептивний досвід людини, так і у формі вторинного відображення – образів фантазії, культурно-маркованих образів і образів стереотипів, які відображають колективний досвід носіїв мови.

Мовні образи являються базовими компонентами мовної картини світу, яка формується на мисленневому (поняттєвому, концептуальному) рівні і є відображенням у мовному (вербальному) просторі людського досвіду. Мовна картина світу будь-якого етносу має соціальний характер, який реалізується через універсальність, семіотичність, системність, символіку, обрядовість і т.ін. Усе це моделює світ людини, проектує його на ментальні предмети, фрейми, сценарії, що співвідноситься з концептуальними знаннями, фіксується у сприйнятті зовнішнього світу, регулюється ціннісною орієнтацією, моделлю поведінки, оцінкою, визначається ставленням до дійсності.

Список використаних джерел

1. Апресян, Ю. Языковая картина мира и системная лексикография. М. : Языки славянских культур, 2006. 160 с.
2. Аскольдов С. Концепт и слово. Русская словесность. От теории словесности к структуре текста. Антология. М., 1997. С. 275.
3. Аткинсон Р. Человеческая память и процесс обучения. Под ред. Ю. Забродина. М.: Просвещение, 1980. 326 с.
4. Гальперин И. Текст как объект лингвистического исследования. М. : Наука, 1981. 139 с.
5. Голубовская И. Этнические особенности языковых картин мира. К. : ВПЦ «Київський ун-т», 2002. 293 с.
6. Жайворонок В. Проблема концептуальної картини світу та мовного її відображення. *Культура народів Причорномор'я*. 2002. №32. С. 51–53.
7. Живіцька І. Мовна картина світу як відображення реальності. К. : *Філологічні студії*, 2010. Вип. 4. С. 20–25.
8. Карасик В. Модельная личность как лингвокультурный концепт. *Филология и культура: [Материалы III Международной конференции. Ч. 2]*. Тамбов: Изд-во ТГУ, 2001. С. 98–101.

9. Кварацхелия Ш. Концептуальное моделирование языкового образа ребенка в английской реалистической прозе XIX века: автореф. дис. на соискание учёной степени канд. филол. наук. Москва, 2007. 25 с.
10. Клименко В. Дискурсивно-логічні регулятори психічного розвитку людини. Теоретико-методологічні проблеми розвитку особистості в системі неперервної освіти: матеріали методологічного семінару АПН України 16 грудня 2004 р. К. «Нора-принт», 2005. С. 131–144.
11. Кубрякова Е. Язык и знание: на пути получения знаний о языке: части речи с когнитивной точки зрения. Роль языка в познании мира. М., 2004. <https://cyberleninka.ru/article/n/kubryakova-e-s-yazyk-i-znanie-na-puti-polucheniya-znaniy-o-yazyke-chasti-rechi-s-kogni-tivnoy-tochki-zreniya-rol-yazyka-v-poznani-mira-m-2004>
12. Лисиченко Л. Лексико-семантичний вимір мовної картини світу. Х.: Вид. група «Основа», 2009. 191 с.
13. Маслова В. Лингвокультурология: учеб. пособие для студ. высш. учеб. Заведений. М.: Издательский центр «Академия», 2001. 208с.
14. Потебня А. Эстетика и поэтика. М.: Искусство, 1976. 616 с.
15. Попова З. Язык и национальная картина мира. Воронеж: Истоки, 2002. С.16.
16. Попова З., Стернин И. Понятие «концепт» в лингвистических исследованиях. Воронеж, 1999. С. 8–15.
17. Рубинштейн С. Основы общей психологии. СПб.: Питер, 2000. 720с.
18. Стернин И., Розенфельд М. Слово и образ. Монография. Воронеж: «Истоки», 2008. 243 с.
19. Телия В. Метафоризация и ее роль в создании языковой картины мира [электронный ресурс]: режим доступа http://genhis.philol.msu.ru/article_66.shtml
20. Фоміна І. Л., Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2014. № 11 том 1. С. 72–74.
21. Щепанська Х. Мовний образ, концепт, вербальний символ та їх функціонування в художньому тексті. *Лінгвістичні дослідження*. 2012. Вип. 33. С. 66–71. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/znphnpu_lingv_2012_33_14.pdf

References

(Транслітерація)

1. Apresian Yu. Yazykovaia kartyna myra y systemnaia leksykohrafiya. M.: Yazyky slavianskykh kultur, 2006. 160 s (rus).
2. Askoldov S. Kontsept y slovo. Russkaia slovesnost. Ot teoryy slovesnosti k strukture teksta. Antolohiya. M., 1997. S.275 (rus).
3. Atkynson R. Chelovecheskaia pamiat y protsess obucheniya. M.: Prosveshchenye, 1980. 326 s (rus).
4. Halperyn Y. Tekst kak ob'ekt lynchvystycheskoho yssledovaniya. M.: Nauka, 1981. 139 s (rus).

5. Holubovskaia Y. *Этнические особенности языковых карт мира*. К.: VPTs «Kyivskiy un-t», 2002. 293 s (rus).
6. Zhaivoronok V. Problema kontseptualnoi kartyny svitu ta movnoho yii vidobrazhennia. *Kultura narodov Prychernomoria*. 2002. №32. S. 51–53 (ukr).
7. Zhyvitska I. *Movna kartyna svitu yak vidobrazhennia realnosti*. K. : Filolohichni studii, 2010. Vyp. 4. S. 20–25 (ukr).
8. Karasyk V. Modelnaia lychnost kak lynchvokulturnyi kontsept . *Fylolohyia y kultura: [Materialy III Mezhdunarodnoi konferentsyy. Ch. 2]*. Tambov: Yzd-voTHU, 2001. S. 98–101 (rus).
9. Kvaratskhelyia Sh. Kontseptualnoe modelirovaniye yazykovogo obraza rebenka v ankhlyiskoi realystycheskoi proze XIX veka: avtoref. dys.na soyskanye uchënoi stepeny kand. fylol. Nauk. Moskva, 2007. 25 s (rus).
10. Klymenko V. Dyskursyvno-lohichni rehuliatory psykhichnoho rozvytku liudyny. *Teoretyko-metodolohichni problemy rozvytku osobystosti v systemi neperervnoi osvity: materialy metodolohichnoho seminaru APN Ukrainy 16 hrudnia 2004 r. «Nora-prynt»*, 2005. S. 131–144 (ukr).
11. Kubryakova E. Yazyk i znanie: na puti polucheniya znaniy o yazyke: chasti rechi s kogni tivnoy tochki zreniya. *Rol yazyka v poznanii mira*. M., 2004. Rezhym dostupu <https://cyberleninka.ru/article/n/kubryakova-e-s-yazyk-i-znanie-na-puti-polucheniya-znaniy-o-yazyke-chasti-rechi-s-kogni-tivnoy-tochki-zreniya-rol-yazyka-v-poznanii-mira-m-2004> (rus).
12. Lysychenko L. A. *Leksyko-semantychnyi vymir movnoi kartyny svitu*. Kh.: Vyd. hrupa «Osnova», 2009. 191 s (ukr).
13. Maslova V. *Lynchvokulturolohyia: ucheb. posobyе dlia stud. vyssh. ucheb. Zavedenyi*. M.: Yzdatelskyi tsentr «Akademyia», 2001. 208 s (rus).
14. Potebnia A. *Эстетика и поэтика*. M. : Yskusstvo, 1976. 616 s (rus).
15. Popova Z. *Язык и национальная картина мира*. Voronezh: Ystoky, 2002. S.16 (rus).
16. Popova Z., Sternyn Y. *Poniatye «kontsept» v lynchvystycheskykh yssledovaniyakh*. Voronezh, 1999. S. 8–15 (rus).
17. Rubynshtein S. *Osnovy obshchei psykholohyy*. SPb.: Pyter, 2000. 720 s (rus).
18. Sternyn Y., Rozenfeld M., *Slovo y obraz. Monohrafiya*. Voronezh: «Ystoky», 2008. 243 s (rus).
19. Telyia V. *Metaforizatsiya y ee rol v sozdanyu yazykovoi kartyny mira [elektronnyi resurs]: rezhym dostupu* http://genhis.philol.msu.ru/article_66.shtml (rus).
20. Fomina I., *Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu*. Ser.: Filolohiia. 2014. № 11 tom 1. S. 72-74 (rus).
21. Shchepanska Kh.A. *Movnyi obraz, kontsept, verbalnyi symvol ta yikh funktsionuvannia v khudozhnomu teksti. Linhvistychni doslidzhennia*. 2012. Vyp. 33. S. 66–71. Rezhym dostupu: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/znphnpu_lingv_2012_33_14.pdf (rus).

*Статтю рекомендовано до друку кандидатом філологічних наук,
доцентом кафедри іноземної філології, перекладу та методики навчання
ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди»
Заболотною Тетяною Валентинівною*

*Стаття надійшла до редакції
23 травня 2018 року*

Магдалина Ли́ла

кандидат психологических наук, доцент кафедры иностранной
филологии, перевода и методики обучения ГВУЗа «Переяслав-
Хмельницкий государственный педагогический университет
имени Григория Сковороды»,
ул. Сухомлинского, 30, 08401, г. Переяслав-Хмельницкий, Украина,
magdalyla@ukr.net

**ЯЗЫКОВОЙ ОБРАЗ КАК КОМПОНЕНТ ЯЗЫКОВОЙ КАРТИНЫ
МИРА**

Mahdalyna Lyla

Ph. D in Psychology, Associate Professor, Associate Professor
of Foreign Philology, Translation and Teaching Methods Department
SHEE «Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda
State Pedagogical University»,
30, Sukhomlynskyi Str., Pereiaslav-Khmelnytskyi, Ukraine, 08401
magdalyla@ukr.net

**LANGUAGE IMAGE AS A COMPONENT OF THE LANGUAGE
PICTURE OF THE WORLD**